

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

Факультет права, бізнесу та адміністрування
Кафедра галузевого права та правоохоронної діяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В.о. завідувача кафедри

 доц. Окопник О.М.
(протокол № 1 від 28.08.2025)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КРИМІНОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти:	<u>другий (магістерський)</u>
Галузь знань:	<u>К «Безпека та оборона»</u>
Спеціальність:	<u>К9 «Правоохоронна діяльність».</u>
Освітня програма	<u>Правоохоронна діяльність</u>
Форма навчання	<u>денна, заочна</u>

2025-2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Кримінологія» розроблена на основі освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність» навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю К9 «Правоохоронна діяльність».

Розробник: Кричун Ю.А., доцент кафедри галузевого права та правоохоронної діяльності, кандидат юридичних наук, доцент.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри галузевого права та правоохоронної діяльності

Протокол від «28» серпня 2025 року №1

В.о. завідувача кафедри галузевого права та правоохоронної діяльності

(підпис)

О. М. Окопник
(прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни «Кримінологія» для здобувачів спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. ЦДУ імені В. Винниченка, 2025.

© Кричун Ю.А., 2025 рік

– ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання	заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань К «Безпека та оборона»	<i>Нормативна</i>		
Індивідуальне навчально-дослідне завдання –				
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: К9 «Правоохоронна діяльність».	Рік підготовки		
		1-й	1-й	
		Семестр		
		2-й	2-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –	Освітньо-професійна програма: Правоохоронна діяльність	Лекції		
		30 год.	10 год.	
		Практичні, семінарські		
			20 год.	6 год.
	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Самостійна робота		
		70 год.	104 год.	
		Вид контролю:		
Екзамен		Екзамен		

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Кримінологія» є навчання студентів практичним навичкам здійснення запобігання кримінальним проступкам, а також оволодіння конкретними способами і прийомами виявлення та усунення причин і умов, що сприяють вчиненню кримінальних правопорушень.

Завданнями навчальної дисципліни є формування науково обґрунтованих уявлень про сучасний стан злочинності в Україні та світі, про її тенденції та фактори, що впливають на її структуру та динаміку, особу злочинця та його характерні риси, а також про систему заходів боротьби зі злочинністю і окремими її видами; набуття навичок самостійного комплексного аналізу кримінальної ситуації, організації і безпосередньої реалізації заходів профілактики злочинів на локальному рівні.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі компетентності:

- Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері правоохоронної діяльності та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог **(ІК)**;
 - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях **(ЗК2)**;
 - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями **(ЗК5)**;
 - Здатність приймати обґрунтовані рішення **(ЗК8)**;
 - Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків **(СК2)**;
- Здатність виявляти та аналізувати причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживати заходи для їх усунення **(СК3)**;
 - Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності **(СК5)**;
 - Здатність аналізувати, оцінювати й застосовувати сучасні інформаційні технології під час рішення професійних завдань **(СК10)**;
 - Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення адміністративних і кримінальних правопорушень, заходів, спрямованих на усунення загроз приватним та публічним інтересам людини й держави **(СК15)**.

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть:

- Координувати діяльність суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також здійснювати взаємодію з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності **(РН2)**;
- Забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням ефективних методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків **(РН8)**;
- Відшукувати необхідну інформацію в спеціальній літературі, базах даних, інших джерелах інформації, аналізувати та об'єктивно оцінювати інформацію **(РН13)**;
- Модифікувати основні методи та засоби забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку **(РН15)**;
- Використовувати сучасні методи і засоби системного аналізу, імітаційного моделювання, збирання та оброблення інформації для аналізу варіантів і прийняття рішень при виконанні професійних завдань **(РН16)**;
- Мати навички вирішення завдань у складі міжвідомчих органів з проблем забезпечення безпеки та підтримання правопорядку **(РН18)**;
- Аналізувати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів,

прогнозувати розвиток дій правопорушників, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень (РН19).

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Загальна частина.

Тема 1. Поняття, предмет, завдання, функції та методи кримінології.

Поняття та предмет кримінології. Завдання сучасної кримінології. Функції кримінології (описова, пояснювальна, практично-перетворювальна, прогностична, політична, ідеологічна, соціокультурна). Методологія кримінології. Загальнонаукові та спеціальні методи і кримінологічних дослідженнях. Соціологічні методи у кримінологічному дослідженні. Репрезентативна статистична вибірка у кримінологічному дослідженні та її види. Метод опитування у кримінології, його види. Документальний метод. Види письмових джерел. Метод спостереження, його види. Метод експертних оцінок. Метод експерименту, його особливості у кримінології.

Тема 2. Злочинність та її основні характеристики.

Поняття та кримінологічні ознаки злочинності. Загальна характеристика показників злочинності. Кількісні та якісні показники злочинності. Кількісні показники злочинності: рівень злочинності, рівень судимості, ціна злочинності, коефіцієнти злочинності. Якісні показники злочинності: структура злочинності, характер злочинності, географія злочинності. Динаміка злочинності як кількісно-якісний показник. Поняття та види латентної злочинності. Латентність злочинності: природна і штучна. Низько-, середньо- і високолатентні злочини. Методика визначення ступеня латентності. Сучасний стан та тенденції злочинності в Україні.

Тема 3. Детермінанти злочинності та їх класифікація. Загальні чинники злочинності в Україні.

Поняття детермінації злочинності. Детермінанти, причини, умови, чинники, корелянти злочинності. Відмінність і взаємодія між цими поняттями. Поняття причинності. Причинний зв'язок. Причини злочинності і їх розподіл за сферами, де вони генеруються: економічна, соціальна, політична, духовна, правова, політична тощо. Умови, що сприяють існуванню злочинності, їх специфіка для окремих видів злочинів. Причини окремого злочину. Поняття причин і умов конкретного злочину. Суть механізму злочинної поведінки. Роль конкретної життєвої ситуації у вчиненні злочину. Поняття і елементи конкретної життєвої ситуації. Причина вчинення злочину. Мотивація злочинної поведінки. Процес мотивації злочину та його різновиди. Класифікація мотивів конкретних злочинів. Мотивація і мотивування злочину. Загальні чинники злочинності в Україні.

Тема 4. Особа злочинця, її кримінологічні ознаки.

Поняття особи злочинця та суміжні поняття в кримінології. Межі та способи вивчення особи злочинця в кримінології та практичне значення кримінологічного дослідження особи злочинця. Структура особи злочинця. Поняття кримінологічної характеристики (кримінологічні ознаки) особи злочинця: соціально-демографічні, кримінально-правові, соціальні ролі й статуси, морально-психологічні властивості й особливості, ціннісні орієнтації. Поняття, структура та типологія особистості злочинця. Поняття і ознаки криміногенної спрямованості особистості. Співвідношення соціального і біологічного в особі злочинця. Кримінологічна характеристика основних типів злочинців. Критерії класифікації злочинців та її значення для кримінологічної профілактики. Поняття «девіантної поведінки». Девіантна поведінка як психологічна та соціальна проблема.

Тема 5. Кримінологічне вчення про жертву злочину.

Поняття та кримінологічна характеристика жертв злочинів. Класифікація жертв злочинів. Віктимність, віктимізація та їх основні характеристики. Віктимологічні детермінанти та їх роль у механізмі вчинення злочину. Заходи віктимологічного запобігання злочинам в Україні.

Тема 6. Профілактика злочинів. Методика кримінологічних досліджень, прогнозування та планування боротьби зі злочинністю.

Поняття профілактики злочинів. Класифікація заходів профілактики злочинності за такими підставами: соціальним рівнем попереджувальної діяльності; обсягом (масовістю охоплення); територією поширення; етапом впливу на об'єкт профілактики; спрямованістю, видом (змістом) впливу; суб'єктом розробки і застосування. Суб'єкти профілактики злочинності (злочинів), до яких належать органи, установи, організації, підприємства, посадові особи й окремі громадяни, на яких покладено завдання та функції з виявлення, усунення, послаблення, нейтралізації причин та умов, що сприяють існуванню і поширенню злочинності в цілому, її окремих видів і конкретних злочинів, забезпечення ресоціалізації осіб, схильних до вчинення злочинів (рецидиву).

Прогнозування як одна із функцій кримінології. Поняття кримінологічного прогнозування та кримінологічного прогнозу. Цілі, завдання та практичне знання кримінологічного прогнозування. Види кримінологічного прогнозування (довгострокове, середньострокове, поточне, цільове). Методи кримінологічного прогнозування (екстраполяції, моделювання, експертних оцінок). Поняття кримінологічного планування заходів боротьби із злочинністю. Цілі, завдання, види та методи кримінологічного планування. Структура кримінологічного плану. Комплексне планування боротьби зі злочинністю.

Розділ 2. Особлива частина.

Тема 7. Кримінологічна характеристика насильницької злочинності та злочинів у сфері економіки.

Поняття насильницької злочинності. Кримінологічна характеристика окремих видів насильницьких злочинів (вбивств, умисних тілесних ушкоджень,

згвалтувань, хуліганства). Особливості насильницьких злочинів, учинених у співучасті. Характеристика осіб, які вчинили насильницькі злочини. Класифікація цієї категорії злочинів. Причини й умови вчинення насильницьких злочинів. Зв'язок цих злочинів із сімейно-побутовими суперечками. Особливості криміногенних ситуацій, що сприяють вчиненню насильницьких злочинів. Запобігання насильницьким злочинам. Недоліки в діяльності правоохоронних органів у запобіганні насильницької злочинності.

Поняття і ознаки злочинів у сфері економіки. Кримінологічна характеристика злочинів проти власності у сфері економіки. Кримінологічна характеристика злочинів у сфері господарської діяльності. Зв'язок злочинів економічної спрямованості та службових злочинів. Детермінанти злочинів економічної спрямованості. Кримінологічні засади та засоби запобігання злочинам економічної спрямованості.

Тема 8. Поняття і кримінологічна характеристика рецидивної та професійної злочинності.

Поняття рецидивної злочинності, її рівень, структура і динаміка. Види рецидиву (загальний і спеціальний, одноразовий і багаторазовий, кримінологічний, пенітенціарний та ін.). Причини та умови рецидивної злочинності. Специфічні обставини, що обумовлюють рецидивну злочинність. Зв'язок рецидивізму з професійною злочинністю. Система заходів попередження рецидивної злочинності. Індивідуальна профілактика з особами, які раніше вчинювали злочини. Запобіжна роль адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі. Роль органів внутрішніх справ у запобіганні рецидивної злочинності.

Поняття професійної злочинності. Види професійної злочинності. Ознаки, що характеризують професійну злочинність. Кримінологічна характеристика професійної злочинності (стан, рівень, структура, динаміка, характер). Особливості кримінологічної характеристики професійного злочинця. Причини та умови професійної злочинності. Основні напрями попередження професійної злочинності. Нормативно-правова основа попередження професійної злочинності.

Тема 9. Кримінологічна характеристика організованої та транснаціональної злочинності.

Поняття організованої злочинності. Структура організованої злочинності. Види організованої злочинності. Відмінність організованої злочинності від простої групової і рецидивної злочинності. Кримінологічна характеристика організованої злочинності (стан, рівень, структура, динаміка, характер). Стан організованої злочинності в Україні. Фактори, що породжують організовану злочинність. Основні напрями запобігання організованим злочинностям.

Поняття транснаціональної злочинності. Легалізація (відмивання) «брудних» грошей злочинними організаціями. Основні напрями запобігання організованим злочинностям. Запобігання транснаціональній організованій злочинності в Україні.

Тема 10. Злочинність неповнолітніх: її стан, тенденції та попередження.

Поняття злочинності неповнолітніх, їхня кримінологічна характеристика (стан, рівень, структура, динаміка, характер, географія). Особливості злочинів, вчинених цією категорією осіб. Групова злочинність неповнолітніх. Неформальні молодіжні угруповання з антисуспільною спрямованістю. Кримінологічна характеристика особи неповнолітніх злочинців. Особливості мотивації злочинів неповнолітніх. Класифікація неповнолітніх злочинців. Злочинність неповнолітніх осіб із психічними аномаліями.

Причини та умови злочинності неповнолітніх. Несприятливі фактори сімейного, навчального та виробничого виховання. Криміногенні фактори побутового оточення та сфери дозвілля. Недоліки діяльності правоохоронних органів у запобіганні злочинності неповнолітніх.

Основні напрями попередження злочинності неповнолітніх. Система державних органів, громадських формувань, трудових колективів, що беруть участь у профілактиці злочинності серед неповнолітніх. Роль правоохоронних органів у попередженні злочинності неповнолітніх.

Тема 11. Кримінологічна характеристика екологічної та пенітенціарної злочинності. Поняття та характеристика «фонових» явищ.

Поняття та ознаки екологічної злочинності. Кримінологічна характеристика екологічної злочинності. Причини і умови екологічної злочинності. Кримінологічна характеристика та типологія осіб, які вчиняють екологічні злочини. Запобігання екологічній злочинності.

Поняття та кримінологічна характеристика злочинності в установах виконання покарань. Детермінанти злочинів в установах виконання покарань. Особи, які вчиняють злочини в установах виконання покарань. Запобігання злочинам серед засуджених в установах виконання покарань.

Поняття та основні види фонових явищ. Взаємозв'язок і взаємообумовленість фонових явищ і злочинності. Алкоголізм та пияцтво як негативні соціальні явища. Наркоманія як негативне соціальне явище. Проституція як фонове явище. Бродяжництво, жебрацтво та дитяча безпритульність як негативні соціальні явища. Азартні ігри як негативне соціальне явище. Характеристика та протидія суїцидальній поведінці.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	с	інд.	с.р.		л	с	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Розділ 1. Загальна частина.

Тема 1. Поняття, предмет, завдання, функції та методи кримінології.	7	2	1	-	4	6	-	-	-	6
Тема 2. Злочинність та її основні характеристики.	7	2	1	-	4	9	1	-	-	8
Тема 3. Детермінанти злочинності та їх класифікація. Загальні чинники злочинності в Україні.	10	2	2	-	6	9	1	-	-	8
Тема 4. Особа злочинця, її кримінологічні ознаки.	10	2	2	-	6	10	1	1	-	8
Тема 5. Кримінологічне вчення про жертву злочину.	10	2	2	-	6	10	1	1	-	8
Тема 6. Профілактика злочинів. Методика кримінологічних досліджень, прогнозування та планування боротьби зі злочинністю.	12	4	2	-	6	10	2	-	-	8
Разом за розділом 1.	56	14	10	-	32	54	6	2	-	46

Розділ 2. Особлива частина.

Тема 7. Кримінологічна характеристика насильницької злочинності та злочинів у сфері економіки.	10	2	2	-	6	13	1	-	-	12
Тема 8. Поняття і кримінологічна характеристика рецидивної та професійної злочинності.	12	2	2	-	8	13	1	-	-	12
Тема 9. Кримінологічна характеристика організованої та транснаціональної злочинності.	14	4	2	-	8	14	-	2	-	12
Тема 10. Злочинність неповнолітніх: її стан, тенденції та попередження.	14	4	2	-	8	13	1	2	-	10
Тема 11. Кримінологічна характеристика екологічної та пенітенціарної злочинності. Поняття та характеристика «фонових» явищ.	14	4	2	-	8	13	1	-	-	12
Разом за розділом 2.	64	16	10	-	38	66	4	4	-	58
Всього годин:	120	30	20	-	70	120	10	6	-	104

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

4.1.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. Загальна частина.		
1	Тема 1. Поняття, предмет, завдання, функції та методи кримінології.	2
2	Тема 2. Злочинність та її основні характеристики.	2
3	Тема 3. Детермінанти злочинності та їх класифікація. Загальні чинники злочинності в Україні.	2
4	Тема 4. Особа злочинця, її кримінологічні ознаки.	2
5	Тема 5. Кримінологічне вчення про жертву злочину.	2
6	Тема 6. Профілактика злочинів. Методика кримінологічних досліджень, прогнозування та планування боротьби зі злочинністю.	4
Розділ 2. Особлива частина.		
7	Тема 7. Кримінологічна характеристика насильницької злочинності та злочинів у сфері економіки.	2
8	Тема 8. Поняття і кримінологічна характеристика рецидивної та професійної злочинності.	2
9	Тема 9. Кримінологічна характеристика організованої та транснаціональної злочинності.	4
10	Тема 10. Злочинність неповнолітніх: її стан, тенденції та попередження.	4
11	Тема 11. Кримінологічна характеристика екологічної та пенітенціарної злочинності. Поняття та характеристика «фонових» явищ.	4
Разом		30

4.1.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. Загальна частина.		
1	Тема 2. Злочинність та її основні характеристики.	1
2	Тема 3. Детермінанти злочинності та їх класифікація. Загальні чинники злочинності в Україні.	1
3	Тема 4. Особа злочинця, її кримінологічні ознаки.	1
4	Тема 5. Кримінологічне вчення про жертву злочину.	1
5	Тема 6. Профілактика злочинів. Методика кримінологічних досліджень, прогнозування та планування боротьби зі злочинністю.	2
Розділ 2. Особлива частина.		
6	Тема 7. Кримінологічна характеристика насильницької злочинності та злочинів у сфері економіки.	1
7	Тема 8. Поняття і кримінологічна характеристика рецидивної та професійної злочинності.	1
8	Тема 10. Злочинність неповнолітніх: її стан, тенденції та попередження.	1
9	Тема 11. Кримінологічна характеристика екологічної та пенітенціарної злочинності. Поняття та характеристика «фонових» явищ.	1
Разом		10

4.2. Теми семінарських (практичних) занять

4.2.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. Загальна частина.		
1	Тема 1. Поняття, предмет, завдання, функції та методи кримінології.	1
2	Тема 2. Злочинність та її основні характеристики.	1
3	Тема 3. Детермінанти злочинності та їх класифікація. Загальні чинники злочинності в Україні.	2
4	Тема 4. Особа злочинця, її кримінологічні ознаки.	2
5	Тема 5. Кримінологічне вчення про жертву злочину.	2
6	Тема 6. Профілактика злочинів. Методика кримінологічних досліджень, прогнозування та планування боротьби зі злочинністю.	2
Розділ 2. Особлива частина.		
7	Тема 7. Кримінологічна характеристика насильницької злочинності та злочинів у сфері економіки.	2
8	Тема 8. Поняття і кримінологічна характеристика рецидивної та професійної злочинності.	2
9	Тема 9. Кримінологічна характеристика організованої та транснаціональної злочинності.	2
10	Тема 10. Злочинність неповнолітніх: її стан, тенденції та попередження.	2
11	Тема 11. Кримінологічна характеристика екологічної та пенітенціарної злочинності. Поняття та характеристика «фонових» явищ.	2
Разом		20

4.2.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. Загальна частина.		
1	Тема 4. Особа злочинця, її кримінологічні ознаки.	1
2	Тема 5. Кримінологічне вчення про жертву злочину.	1
Розділ 2. Особлива частина.		
3	Тема 9. Кримінологічна характеристика організованої та транснаціональної злочинності.	2
4	Тема 10. Злочинність неповнолітніх: її стан, тенденції та попередження.	2
Разом		6

4.3. Завдання для самостійної роботи

4.3.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. Загальна частина.		
1	Тема 1. Поняття, предмет, завдання, функції та методи кримінології.	4
2	Тема 2. Злочинність та її основні характеристики.	4
3	Тема 3. Детермінанти злочинності та їх класифікація. Загальні чинники злочинності в Україні.	6
4	Тема 4. Особа злочинця, її кримінологічні ознаки.	6
5	Тема 5. Кримінологічне вчення про жертву злочину.	6

6	Тема 6. Профілактика злочинів. Методика кримінологічних досліджень, прогнозування та планування боротьби зі злочинністю.	6
Розділ 2. Особлива частина.		
7	Тема 7. Кримінологічна характеристика насильницької злочинності та злочинів у сфері економіки.	6
8	Тема 8. Поняття і кримінологічна характеристика рецидивної та професійної злочинності.	8
9	Тема 9. Кримінологічна характеристика організованої та транснаціональної злочинності.	8
10	Тема 10. Злочинність неповнолітніх: її стан, тенденції та попередження.	8
11	Тема 11. Кримінологічна характеристика екологічної та пенітенціарної злочинності. Поняття та характеристика «фонових» явищ.	8
	Разом	70

4.3.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. Загальна частина.		
1	Тема 1. Поняття, предмет, завдання, функції та методи кримінології.	6
2	Тема 2. Злочинність та її основні характеристики.	8
3	Тема 3. Детермінанти злочинності та їх класифікація. Загальні чинники злочинності в Україні.	8
4	Тема 4. Особа злочинця, її кримінологічні ознаки.	8
5	Тема 5. Кримінологічне вчення про жертву злочину.	8
6	Тема 6. Профілактика злочинів. Методика кримінологічних досліджень, прогнозування та планування боротьби зі злочинністю.	8
Розділ 2. Особлива частина.		
7	Тема 7. Кримінологічна характеристика насильницької злочинності та злочинів у сфері економіки.	12
8	Тема 8. Поняття і кримінологічна характеристика рецидивної та професійної злочинності.	12
9	Тема 9. Кримінологічна характеристика організованої та транснаціональної злочинності.	12
10	Тема 10. Злочинність неповнолітніх: її стан, тенденції та попередження.	10
11	Тема 11. Кримінологічна характеристика екологічної та пенітенціарної злочинності. Поняття та характеристика «фонових» явищ.	12
	Разом	104

4.5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Не передбачено

4.6. Методи навчання

Основні форми навчального процесу при вивченні навчальної дисципліни «Кримінологія»:

навчальні заняття, самостійна робота здобувачів, робота в науковій бібліотеці ЦДУ імені В. Винниченка та мережі Інтернет, контрольні заходи.

Види навчальної роботи здобувачів:

- лекція;
- семінарське заняття;

- консультація;
- екзамен.

У процесі вивчення дисципліни застосовуються наступні методи навчання:

За типом пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемного викладу, дослідницький, аналітичний, індуктивний, дедуктивний.

За основними етапами процесу: формування знань, формування умінь і навичок, застосування знань, узагальнення, закріплення, перевірка.

За системним підходом: стимулювання та мотивація, контроль та самоконтроль.

За джерелами знань: словесні (розповідь, пояснення, лекція) і наочні (демонстрація, ілюстрація).

За рівнем самостійної розумової діяльності: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький, метод проблемного викладання.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти.

Порядок та критерії виставлення балів

Оцінювання якості знань здобувачів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, періодичного (тематичного), підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.

Поточний контроль - це оцінювання навчальних досягнень здобувачів (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажанням підвищити попереднє оцінювання) та активності здобувачів на занятті.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання здобувачем тощо.

Форми участі здобувачів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз джерельної та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- самостійне опрацювання тем;
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань.

Критеріями оцінки є:

усні відповіді:

- повнота розкриття питання;

- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;

виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальний бал за виступ з питань певної теми на семінарському занятті - **5 балів**:

5 б. ставиться, коли здобувач повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, бачить міжпредметні зв'язки, наводить аргументи, робить посилання на літературу. Обов'язковим є ознайомлення з додатковою літературою, її опрацювання і використання під час розкриття питання. Здобувач робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує.

4 б. ставиться, коли здобувач засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, коментарем теоретичного матеріалу. Не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей.

3 б. ставиться здобувачеві, який засвоїв матеріал на рівні переказування, відтворює вивчене не завжди логічно, припускається помилок.

2 б. одержує здобувач, який невпевнено переказує матеріал, не завжди вправно ілюструючи його. Під час відповіді потребує допомоги, допускається помилок.

1 б. одержує здобувач, який має лише приблизне уявлення про питання, що розглядається на занятті, може сказати два-три речення по суті питання, назвати деякі правові документи.

До **10-ти балів** здобувач може отримати за виконанні завдання самостійної роботи з тем, з урахуванням якості, повноти виконання завдання.

До **2-х балів** ставиться здобувачеві, який робить вдалі доповнення протягом семінарських занять з певної теми, виправляє неточності, однак при цьому індивідуально не виступає з окремих питань.

До **2-х балів** ставиться здобувачеві, який підготував значний за обсягом та змістом конспект до семінарських занять з певної теми.

1 бал одержує здобувач, який старанно працював упродовж заняття, виконував вправи, залучався до колективних обговорень тощо.

Якщо здобувач жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль **0 балів**.

За рішенням кафедри здобувачам, які брали участь у науково-дослідній роботі - роботі конференцій, наукових гуртків, підготовці публікацій тощо можуть нараховуватися додаткові бали: до **5 балів**.

Здобувач, який не з'явився на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав поточних оцінок, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях здобувач може

відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

ПЕРІОДИЧНИЙ (ТЕМАТИЧНИЙ) КОНТРОЛЬ

Періодичний/тематичний контроль може проводитися. Тривалість виконання відповідних контрольних завдань не повинна перевищувати двох академічних годин.

Формою проведення такого контролю може бути комплексна письмова контрольна робота - тестування, яке передбачає письмові відповіді студентів на трьох рівневі завдання.

За їх виконання здобувач отримує оцінку, виражену в балах, яка враховується в процесі розрахунків оцінки за розділ.

Максимальна кількість за комплексне тестування - 10 балів. У процесі виконання контрольних завдань здобувач може користуватися лише тими допоміжними матеріалами, які визначені викладачем. Здобувачам забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами та користуватися матеріалами, крім дозволених.

Якщо здобувач порушує встановлені правила, викладач може позбавити його можливості продовжувати виконання контрольних завдань, не перевіряє роботу, робить на ній відповідний запис і оцінює нулем балів.

Результати перевірки доводяться до відома здобувачів не пізніше ніж через два робочі дні після їх виконання. Перескладання допускається в терміни, визначені викладачем, під час поточних консультацій.

Здобувач, який не з'явився на поточний контроль (незалежно від причини), має право один раз повторно пройти поточний контроль у визначені викладачем терміни під час поточних консультацій.

У разі, якщо здобувач подав декларацію про визнання результатів неформального та /або інформального навчання стосовно певного освітнього компонента ОП, оцінювання відбувається відповідно до Порядку визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в Центральнотукаїнському державному університеті імені Володимира Винниченка (затвердженого вченою радою університету, протокол № 9 від 26 грудня 2022 р.).

Результати навчання та компетентності, що можуть бути визнані в межах цього освітнього компонента, можна досягати та здобувати в системі неформальної освіти під час участі в тренінгах, майстер-класах, семінарах, вебінарах, дистанційних курсах, стажуваннях тощо, що підтверджено відповідним документом (дипломом, сертифікатом, свідоцтвом под.). – пункти 1.5, 1.6, 1.9, 1.10 названого Порядку.

ПІДСУМКОВИЙ (СЕМЕСТРОВИЙ) КОНТРОЛЬ:

Семестровий контроль у формі екзамену, який проявляється як форма підсумкового контролю, який має на меті перевірити та оцінити отримані студентами знання, уміння і ступінь опанування ними практичних навичок, а також розвиток творчого мислення в обсязі вимог програми навчальної дисципліни і проводиться в період екзаменаційної сесії.

Оцінювання здійснюється у балах, за національною шкалою та шкалою ЄКТС. Результат екзамену визначається як сума результатів поточного контролю та екзаменаційної оцінки.

Схема нарахування балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання та самостійна робота	Підсумковий контроль екзамен	Підсумкова кількість балів
Т. 1, Т. 2 ... Т. 11		
60	40	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Загальна декларація прав людини. Від 10.12.1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини). Протокол від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
3. Конституція України. Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Кримінальний кодекс України. Закон України від 05.04.2001 р. №2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
5. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
6. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 березня 2003 р. № 638-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text/>
7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення національного законодавства у відповідність із стандартами Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією: Закон України від 18 квітня 2013 р. № 221-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 10. Ст. 119.
8. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню). Закон України від 18.12.2018 № 2657-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19#Text>

9. Про запобігання та протидію домашньому насильству. Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
10. Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1699-VII. 2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text>.
11. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
12. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю. Закон України від 30.06.1993 № 3341-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>
13. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.1993 р. Дата оновлення: 05.01.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>
14. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України № 2163-VIII від 05.10.2017 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>.
15. Про протидію торгівлі людьми. Закон України від 20.09.2011 № 3739-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text>
16. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 26 листопада 2018 року «Щодо надзвичайних заходів із забезпечення державного суверенітету і незалежності України та введення воєнного стану в Україні»: указ Президента № 390/2018 від 26 листопада 2018 року. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3902018-25574>

Підручники, посібники:

1. Богатирьов І. Г. Кримінологія: навч. посіб. Київ: ВД Дакор. 2016. 140 с.
2. Богатирьов А. І. Антикриміногенний вплив на злочинність серед засуджених в місцях несвободи: монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 420 с.
3. Віктимологія: навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Голіни, Б. М. Головкина. Харків: Право, 2017. 308 с.
4. Джужа А. О. Віктимологічні засади запобігання злочинам в Україні: теорія та практика: монографія. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. 416 с.
5. Джужа А. О. Теоретичні та практичні засади віктимологічного запобігання злочинам в Україні: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право». Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2018; Харків: Харківськ. нац. ун-т внутр. справ, 2018. 663 с.
6. Дідківська Г. В. Криміногенність сім'ї як фактор злочинності неповнолітніх: монографія / Г. В. Дідківська. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 204 с.
7. Крижановський О. М. Кримінологічні засади формування та реалізації стратегії запобігання злочинам у сфері господарської діяльності: дис... канд. юрид. наук: 12.00.08. Дніпро: ДДУВС, 2018. 203 с.
8. Кримінальна відповідальність за міжнародні злочини в Україні : монографія Романюк Б.В., Бантишев О.Ф. Київ : Юрінком Інтер, 2025. 388 с.
9. Кримінальна ситуація в Україні: основні тенденції: правовий та кримінологічний виміри За ред. М.Г. Вербенського. Харків : Право, 2023. 252 с.
10. Кримінологічний словник-довідник / автори-упорядники: С.Ф. Денисов, М.В. Пузиревський. Чернігів: Десна Поліграф, 2019. 392 с.
11. Кримінологія : навчальний посібник / Савчук Р.М., Смушак О.М., Тимчишин А.М. Івано-Франківськ : Голіней О.М., 2024. 97 с.
12. Кримінологія : навчальний посібник-практикум (для здобувачів вищої освіти, що навчаються на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти (081 «Право», 262 «Правоохоронна діяльність»)) / С.А. Шалгунова, А.М. Орлеан, О.С. Скок, Т.В. Шевченко, Ю.М. Крамаренко, Г.В. Барабаш, Ю.В. Волошина, І.В. Шило / За заг. ред. к.ю.н., доц. С.А. Шалгунової / Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. 332 с.
13. Кримінологія : підручник / за ред. Б.М. Головкина. Харків : Право, 2021. 384 с.

14. Кримінологія : підручник. О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Черней, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернея ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 612 с.
15. Кримінологія. Академічний курс / кол. авторів; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ: Кондор, 2018. 588 с.
16. Кримінологія: підручник / А. М. Бабенко, О. Ю. Бусол, О. М. Костенко та ін.; за заг. ред. Ю. В. Нікітіна, С. Ф. Денисова. Є. Л. Стрельцова. 2-ге вид., перероб. и доп. Харків: Право, 2018. 416 с.
17. Кримінологія: підручник / В. В. Голіна, Б. М. Головкін, М. Ю. Валуйська та ін.; за ред. В. В. Голіни, Б. М. Головкіна. Харків: Право, 2014. 513 с.
18. Кримінологія: підручник / В. С. Ковальський, О. М. Костенко, Г. С. Семаков та ін. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 344 с.
19. Кримінологія: підручник : практикум / кол. авт.: Ю. В. Александров та ін.; НАН України, Київ. ун-т права. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 341 с.
20. Кримінологія: підручник. А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін.; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. 2-ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2018. 416 с.
21. Кримінологія: підручник. В.В. Голіна, Б.М. Головкін, М.Ю. Валуйська та ін.; за ред. В.В. Голіни, Б.М. Головкіна. Х.: Право, 2014. 440 с.
22. Кримінологія: підручник. заг. ред. І.Г. Богатирьова, В.В. Топчія. Київ: ВД Дакор, 2018. 352 с.
23. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 1104 с.
24. Організація роботи дільничного офіцера поліції з особами, які перебувають на превентивному обліку: метод. рек. / В. Л. Костюк, В. М. Лисюк, В. Г. Сюравич, О. М. Жук. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2018. 52 с.
25. Орлов Ю. В. Політико-кримінологічна теорія протидії злочинності: монографія. Харків: Діса плюс, 2016. 656 с. С. 16.
26. Пенітенціарна кримінологія : підручник / І. Г. Богатирьов, А. В. Боровик, О. М. Джужа та ін. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 464 с.
27. Протидія кримінальним правопорушенням Національною поліцією в особливий період : колективна монографія / за заг. ред. О. В. Ковальнової. Київ : Алерта, 2024. 298 с.
28. Протиправна діяльність маргінальних молодіжних угруповань в Україні: кримінологічна характеристика та запобігання : навч. посібник За ред. В.В. Топчія. Ірпінь : ДПУ, 2023. 232 с.
29. Романюк Б. В., Бантишев О. Ф. Кримінальна відповідальність за міжнародні злочини в Україні : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2025. 388 с.
30. Сметаніна Н.В. Наукові підходи до теорії злочинності у сучасній українській кримінології : монографія / Н.В. Сметаніна. Харків : Право, 2016. 189 с.
31. Теоретичні основи кримінології : монографія Тимошенко В.І., Шакур В.І. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 240 с.
32. Фоменко А.Є., Кричун Ю.А. та інші.. Кримінологія: Підручник. За заг. ред. д.ю.н., засл. юриста України А.Є. Фоменка. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 318 с.
33. Чхеїдзе Г. М., Джужа О. М., Тичина Д. М. Запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються відносно іноземців в Україні: монографія. К. : 7БЦ, 2024. 216 с.

Допоміжна:

1. Авраменко С.М., Мельник А.Р., Панталієнко Т.П. Зростання кількості вироків за вчинення сімейного насилля як показник підвищення рівня правової культури суспільства.

- Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. Том 3, № 83. 2024. С. 13–18.*
2. Актуальність та особливості наукових досліджень в умовах воєнного стану: збірник тез Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції з нагоди відзначення Дня науки - 2022 в Україні (м. Київ, 24 травня 2022 р.). Київ: ДНДІ МВС України, 2022. 414 с
 3. Аніщук В.В., Зицик С.Г. Проблема протидії кіберзлочинності: порівняльно-правовий аналіз. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. Том 3, № 83. 2024. С. 19–23.*
 4. Бабійчук В.С. Віктимологічні аспекти насильницької злочинності в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. Т. 3, № 83. 2024. С. 24–29.*
 5. Васильєв А.А. Соціально-психологічні детермінанти злочинної поведінки в умовах воєнного часу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. Т. 3, № 82. 2024. С. 15–20.*
 6. Вербенський М. Г., Кулик О. Г., Наумова І. В. Кримінальна ситуація в Україні: основні тенденції: 2020 рік: монографія за заг. ред. М. Г. Вербенського. Вінниця: ТВОРИ, 2021. 144 с.
 7. Вивчення криміногенної ситуації в Україні та прогнозування її подальшої динаміки (вплив воєнних факторів) : матеріали наук.-практ. круглого столу (м. Київ, 07 вересня 2022 р.) / редкол. : Вербенський М. Г., Опришко І. В., Кулик О. Г. та ін. Київ : ДНДІ МВС України; Харків : Мачулін. 2022. 214 с.
 8. Головкін Б.М. Кримінологічна політика держави в умовах воєнних загроз. *Вісник асоціації кримінального права України. № 23. 2024. С. 45–66.*
 9. Діяльність державних органів в умовах воєнного стану: збірник матеріалів Міжнародного науково-практичного онлайн-семінару (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 29 квітня 2022 року). Кривий Ріг, 2022. 498с.
 10. Завітневич Р.Ю. Основні вектори реформування пенітенціарної системи України у світлі євроінтеграційних процесів: ретроспективний погляд. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. Том 3, № 82. 2024. С. 9–14.*
 11. Колодяжний М.Г. Сучасні тенденції злочинності в Україні в умовах воєнного стану. *Вісник Кримінологічної асоціації України. № 2 (32). 2024. С. 5–27.*
 12. Кричун Ю.А. Військовий злочин в умовах проведення ООС: криміналістична характеристика. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2020. № 3. С. 179-185.*
 13. Кричун Ю.А. Гордуз О.А. Насильство як соціальна проблема суспільства. *Наукові записки. Серія: Право. 2021. №10. С.110-115.*
 14. Кричун Ю.А., Терещенко Л.О. Загальнотеоретична характеристика віктимологічних факторів згвалтування, як форми домашнього насильства. *Порівняльно-аналітичне право. Ужгород, 2019. № 2. С. 212-215.*
 15. Кріцак І.В. Кримінологія як наука і навчальна дисципліна: до сутності кризь атрибути. *Вісник Кримінологічної асоціації України. № 3. 2024. С. 114-134.*
 16. Коломоець Т.О. Кримінологічний аналіз рецидивної злочинності в Україні. *Вісник асоціації кримінального права України. № 24. 2025. С. 70–89.*
 17. Орлов Ю.В. Окремі проблеми кваліфікації воєнних злочинів, що заподіюють шкоду власності. *Вісник Кримінологічної асоціації України. № 1 (34). 2025. С. 34–49.*
 18. Храмцов О.М. Кримінально-правове та кримінологічне забезпечення охорони особи від насильства: монографія. Харків: НікаНова. 472 с.
 19. Шакун В.І. Аналіз злочинності: проблеми термінології. *Нове українське право. Вип. 2. 2023. С. 54-162.*
 20. Швець Ю.В. Кримінологічні засади протидії організованій злочинності в Україні. *Вісник Кримінологічної асоціації України. № 3 (35). 2025. С. 40–61.*

21. Швець Ю.В. Національні санкційні механізми в системі протидії незаконному обігу активів: кримінологічний аналіз. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. № 1 (34). 2025. С. 5–33.

5.2. Інформаційні онлайн- ресурси:

- Офіційне інтернет-представництво Президента України: <https://www.president.gov.ua/>
- Портал Верховної Ради України: www.zakon.rada.gov.ua
- Урядовий портал: <https://www.kmu.gov.ua/npasearch?type=acts>
- Офіційний веб-портал Національної поліції України: <https://www.npu.gov.ua/>
- Офіційний сайт Офіс Генерального прокурора України: <https://www.gp.gov.ua/>
- Офіційний сайт Національне антикорупційне бюро України: <https://nabu.gov.ua/>
- Офіційний сайт Державного бюро розслідувань: <https://dbr.gov.ua/>
- Офіційний сайт Національної академії правових наук України: <http://www.aprnu.kharkiv.org/>
- Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>
- Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого: <https://nlu.org.ua/>
- Національна бібліотека України імені Лесі Українки: <https://lukl.kyiv.ua/>
- Офіційний сайт ЦДПУ ім. В. Винниченка: <https://www.cuspu.edu.ua/ua/>

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральньоукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка» (зі змінами)» (затверджене Вченою радою, протокол №13 від 28.04.2025)